

Berggreens og Rungs talenter som komponist!). Det er jo ikke usympatisk, men kan også sløre visse forhold, fx Berggreens bedredende magtdemonstrationer, Viggo Sannes felttog mod den grundtvigske sang – og i hvor høj grad skolesangen i det hele taget var en kampplads. Det gjaldt også selve projektet: at erstatte almuens visesang med en anden sangkultur, jf. forfatterens egen formulering om “stor afstand mellem familiens hverdagsmusk og den sang, barnet blev præsenteret for i skolen” (s. 142).

Trods det her anførte må man ønske bogen stor udbredelse. Forfatteren bebuder en opfølgning som bl.a. skal vise hvordan nutidens musikundervisning er præget af arven fra 1800-tallet, og det må hilses særdeles velkomment.

Kirsten Sass Bak

Frank Büchmann-Møller, *Someone to watch over me.*

The Life and Music of Ben Webster

Jazz Perspectives, 11

Odense: University Press of Southern Denmark / Ann Arbor: University of Michigan Press, 2006, 369 pp., illus.

ISBN 87-7674-133-8 / 978-0-472-11470-2

DKK 279 / USD 32,50

Det er næsten en naturlov, at ægte jazz-aficionados også er passionerede pladesamlere. Herhjemme gælder det fx Erik Wiedemann, Arnvid Meyer, Karl Emil Knudsen, Thorbjørn Sjøgren og Frank Büchmann-Møller, og alle har de ud af denne samlermani skabt sig karrierer, der har gjort dem kendte langt ud over landets grænser. De har markeret sig hver på sit område, Wiedemann som forsker, Meyer som organisatorisk ildsjæl og leder af jazzcentret i Rønnede og Knudsen som pladeproducent (Storyville). Sjøgren og Büchmann-Møller er begge bibliotekarer af uddannelse og erhverv, og førstnævntes diskografier over bla. Ben Webster, Dexter Gordon, Sonny Rollins, Duke Jordan og Chet Baker har været med til at give Danmark en førerposition inden for det internationale jazzdiskografiske arbejde.

Büchmann-Møller er primært kendt for sit tobindsværk fra 1990 om tenorsaxofonisten Lester Young, der bestod af biografien *You just fight for your life* og den omfangsrige, kommenterede diskografi *You got to be original, Man!* En af Amerikas førende jazzforskere, Lewis Porter, har ved flere lejligheder fremhævet netop dette værk som et mønstereksempl på den biografiske/diskografiske monografi inden for jazzten. Og samme Porter er redaktør af serien Jazz Perspectives, hvori Büchmann-Møllers nye bog indgår.

Büchmann-Møller har barslet med endnu en gedigen biografi over en af jazzens store tenorsaxofonister, nemlig Ben Webster, med titlen *Someone To Watch Over Me, The Life and Music of Ben Webster*. Baggrunden for udgivelsen er kort fortalt den, at Statens Musikkraad i 1997 – i forbindelse med lukningen af *Det Danske Jazzcenter* i Rønnede – overførte en del af centrets store arkivsamling til Odense Universitetsbibliotek. Denne samling indeholdt bl.a. Ben Websters fonogrammer, herunder privatoptagede acetater og spolebånd, samt fotos og andet memorabilia, som blev samlet sammen gennem en lang og virksom karriere. Det blev Büchmann-Møller, der fik ansvaret for registreringen af samlingen, og det er altså dette arbejde, som nu efter mange år er mundet ud i udgivelsen af den nye Webster-biografi.

Selvom biografien – ligesom Lester Young-biografien – er popularvidenskabelig i sin fremstilling, så lever den op til samme gedigne, videnskabelige standarder som forgængeren. Büchmann-Møller redegør detaljeret for Websters liv og karriere, fra barndommen i Tom Pendergasts Kansas City med det blomstrende natte- og musikliv til de sidste år i Europa,

hvor København blev hans sidste hjem. Historien er turbulent, for 'Big Ben' var en farverig og temperamentsfuld herre, hvis musikalske karriere i øvrigt var helliget violinen, inden den blev smadret i vrede. Han udviklede sig derefter til en ganske ferm pianist i Harlem stride-stilen, hvilket i 1937 skaffede ham et job som akkompagnatør til stumfilm i den lokale biograf for næsen af Count Basie, inden han endelig som 20-årig kastede sig over saxofonen og blev oplært af Bud Johnson og ingen ringere end Lester Young. Webster skoledes i Midtvestens territorial bands, Andy Kirks, Bennie Motens og Willis Youngs, og senere banedes vejen til New York via Blanche Calloway, Fletcher Henderson, Benny Carter og Cab Calloway, inden han i 1940 blev permanent medlem af Duke Ellingtons legendariske orkester. Og dette var bare begyndelsen, senere kom så samarbejdet med Billie Holiday, foruden Teddy Wilson, Art Tatum, Stuff Smith, Charlie Parker, Jimmy Rowles, Mary Lou Williams, Gerry Mulligan, Joe Zawinul og mange andre.

Bogens kronologiske fremstilling afbrydes undervejs for at sætte spotlight på udviklingen i Websters solospil, som det blev dokumenteret undervejs i de mange pladeindspilninger, suppleret med Webstersamlingens privatoptagelser. Med disse analytiske spots sætter Büchmann-Møller fokus på Websters særlige stil og dybt personlige sound, der var unik blandt jazzens tenorsaxofonister. Opfattelsen af den personlige sound som jazzmusikerenes stemme og improvisationen som en historie, der fortælles, går tilbage til Lester Young, og den har stadig gyldighed blandt musikere i dag. NHØP udtrykker det således i bogen: "The story they tell relates to the sound, develops in context with the sound ... it is the voice of the man. When the voice is clear, you can use everything else you have to tell your story. If the voice doesn't carry, it's hard to tell your story" (s. 149). Den specielle psykologi, der gælder sammenspillet i jazzcomboet, berører Büchmann-Møller ved flere lejligheder, bl.a. i et interview med bassisten Milt Hinton: "I learned from Ben to research the artist I was playing with, to study his antics, what he likes, the type of rhythm he likes. If you're playing for this guy, and he likes the type of thing, you can hear it in his playing. Then you give him that" (s. 45). Büchmann-Møller redegør præcist for Websters mangeårige arbejde med at finde ind til sit ideal, som – da det først var etableret – forblev uforandret igennem resten af karrieren.

Til kapitlerne om barndommen og årene i Holland har Büchmann-Møller trukket på Jeroen de Valks hollandske Ben Webster-biografi fra 1992 (oversat til engelsk i 2001), eftersom de Valk rådede over særdeles gode primærkilder til netop disse perioder. Informationer om Websters indspilninger er primært hentet fra Langhorn og Sjøgrens diskografi, *Ben, The Music of Ben Webster* (København, 1996), sammenholdt med Heinz Baumeisters *Ben Webster Sessionography*, som er at finde på *The Ben Webster Foundations* hjemmeside (www.benwebster.dk/discography.php).

Ellers bygger Büchmann-Møller sin fremstilling på interviews med Webster selv samt en lang række andre personer, som på et eller andet tidspunkt har spillet med eller været i kontakt med Ben Webster, og dette kildemateriale er nok værd at knytte et par kommentarer til. Büchmann-Møllers brug af disse kilder leverer nemlig andet og meget mere end blot *second opinions* til Websters karriere og solospil; de personlige udsagn fra mange af Websters musikkolleger bærer også vidnesbyrd om jazzens som en gehørstradition og de særlige normer, der gælder for denne musikform, hvor den enkelte musikers individuelle spillestil – dvs. sound, frasering, foretrukne licks osv. – moduleres efter personlige forbilleder og udvikles videre i mødet med andre musikere, i samtalerne og sammenspillet i orkestrene, ved jam sessions og pladeindspilninger. Büchmann-Møller eksemplificerer her, hvordan udviklingstendenserne i jazzens kan studeres som et omfattende og fint forgrenet netværk af enkeltmusikeres personalspillemåder og deres indbyrdes relationer, her med Webster i fokus som den gennemgående røde tråd.

Bogens hovedkilde er to meget omfattende interviews med Webster fra årene i København, som Henrik Wolsgaard-Iversen og Per Møller-Hansen foranstaltede i 1969 og 1971,

og som dannede grundlag for et par radio- og TV-udsendelser i DR's regi. I disse time-lange interviews er der gravet oplysninger frem om Webster musikerkarriere, som aldrig tidligere har været dokumenteret i litteraturen. Dette materiale har Büchmann-Møller suppleret med personlige samtaler med op mod et halvt hundrede personer, der har haft tilknytning til Webster.

I sin research har Büchmann-Møller desuden botaniseret flittigt i de 122 interviews med amerikanske jazzmusikere, der fandt sted mellem 1972 og 1984 under *The Jazz Oral History Project*, og som nu befinder sig i arkiverne på Rutgers Institute of Jazz Studies i New Jersey. Dette enorme projekt er siden blevet fortsat af universiteter i Californien, Connecticut, New Orleans og endelig fra 1992 af The Smithsonian Institution i Washington, og tilsammen udgør de mange tusinde timers interviews et uvurderligt kildemateriale til studiet af jazzten.

Webster-biografien er velskrevet ud fra et minutøst tilrettelagt research-arbejde og med en historisk fremstilling, der overalt er veldokumenteret med et omfattende noteapparat.

Tore Mortensen

Rune Skyum-Nielsen, *Nr. 1 – dansk hiphopkultur siden 1983*
 Informations Forlag: København, 2006
 228 pp., illus.
 ISBN 87-7514-156-6
 DKK 248

Books on rap music and hip hop culture have been growing in number through recent years. However, despite this rise publications still do not match the increasingly dominant position of hip hop in contemporary popular music and culture. Therefore Rune Skyum-Nielsen's enthusiastic and well written account of the history of hip hop in Denmark, *Nr. 1 – dansk hiphopkultur siden 1983* (No. 1 – Danish Hip Hop Culture since 1983), is most welcome.

The book presents its subject in fourteen chapters, each representing a different angle on Danish hip hop culture. It opens with an attempted definition of hip hop as a global, competitive youth culture or lifestyle (p. 12) made up of at least four elements: break-dance, graffiti, rap and DJ'ing. Each of these elements are then explained and historicised with emphasis on major Danish contributors. Then follows a line of thematic discussions – of hip hop quarrels (so-called *beefs*); of hip hop as a resource for marginalized groups (especially immigrant youth); of machismo and gender issues; of (mis)interpretations of hip hop by the Danish media; of rap lyrics as art and their linguistic development; of political rap and the change of hip hop from subculture to mainstream phenomena (what the writer refers to as *hit pop*, p. 184).

Throughout the book the presentation takes the form of a long line of concrete and detailed anecdotes about the people and institutions involved in hip hop culture – a rich material based on more than 60 interviews (with artists, organizers, and researchers), alongside a considerable number of articles, reviews, essays etc. from newspapers, magazines, and scientific journals. Sadly references to the latter, i.e. earlier writings on the subject, are generally left out, being the most obvious indication that this is what may be described as a journalistic (i.e. non-academic) publication.

Writing hip hop history thematically (instead of chronologically) is in my opinion a fruitful way of providing not only a historical overview (patched together across the chapters) but also a collection of approaches to comprehending hip hop culture. The themes are well